

Instruktor praktycznej nauki zawodu musi mieć odpowiednie kwalifikacje

Dorian Lesner

PRAWO PRACY SZKOŁA I UCZEŃ ORZECZENIA Data dodania: 30.09.2022

Pracodawca, który zamierza przyjąć uczniów na praktyki zawodowe, powinien upewnić się, że instruktorzy praktycznej nauki zawodu spełniają określone wymogi kwalifikacyjne. Celem systemu kształcenia zawodowego młodocianych jest bowiem zapewnienie im warunków, które pozwalają na zgłębienie praktyki danego zawodu pod okiem doświadczonego instruktora.

Pracodawca, który chce przyjąć uczniów na praktyki zawodowe, powinien upewnić się, że osoby, które miałyby pełnić funkcje instruktorów praktycznej nauki zawodu, spełniają szczególne wymogi kwalifikacyjne. Zostały one określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (dalej jako: rozporządzenie).

Praktyczna nauka zawodu uczniów jest organizowana przez szkołę, natomiast młodocianych – przez pracodawcę, który zawarł z nimi umowę w celu przygotowania zawodowego. Zajęcia praktyczne u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia, odbywają się na podstawie:

1. umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej pomiędzy młodocianym a pracodawcą;
2. umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej pomiędzy dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Zgodnie z par. 7 rozporządzenia, umowę o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza daną szkołą, zawiera dyrektor z podmiotem przyjmującym uczniów. Umowa określa:

- nazwę i adres podmiotu przyjmującego uczniów na praktyczną naukę zawodu oraz miejsce jej odbywania;
- nazwę i adres szkoły kierującej uczniów na praktyczną naukę zawodu;
- zawód, w którym prowadzona będzie praktyczna nauka zawodu;
- listę uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu, z podziałem na grupy;
- formę praktycznej nauki zawodu: zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe, i jej zakres, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców, w tym na zasadach dualnego systemu kształcenia – także liczbę dni w tygodniu, w których zajęcia praktyczne odbywają się u pracodawców;
- terminy rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu;
- prawa i obowiązki stron umowy;
- sposób ponoszenia przez strony umowy kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z kalkulacją tych kosztów;
- dodatkowe ustalenia stron umowy związane z odbywaniem praktycznej nauki zawodu.

[Sprawdź w LEX: I OSK 3199/19, Trzy kryteria, których łączne spełnienie uprawnia do wykonywania funkcji instruktora zawodu. - Wyrok NSA >>>](#)

Trzeba zapewnić warunki materialne

Podmioty przyjmujące uczniów i młodocianych na praktyczną naukę zawodu muszą zapewnić warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu. **W szczególności chodzi o stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy. Konieczne jest też zapewnienie odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy.** Podmiot powinien też zapewnić pomieszczenia do przechowywania tych rzeczy. Ponadto należy zagwarantować nieodpłatne posiłki profilaktyczne i napoje przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy (zgodnie z przepisami w sprawie profilaktycznych posiłków i napojów) oraz dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych i pomieszczeń socjalno-bytowych.

WZORY DOKUMENTÓW w LEX:

- [Umowa o organizację praktycznej nauki zawodu w formie praktyk zawodowych >](#)
- [Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego z młodocianym >](#)

Na podmiocie przyjmującym na praktyczną naukę zawodu spoczywa też obowiązek zapoznania uczniów i młodocianych z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.

Czytaj także: Wyższe wynagrodzenie dla młodocianych pracowników dopiero za rok >>>

Instruktor gwarantem prawidłowego toku szkolenia

Na podstawie par. 8 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia, podmioty przyjmujące uczniów i młodocianych na praktyczną naukę zawodu wyznaczają nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz opiekunów praktyk zawodowych. W orzecznictwie wskazuje się, że **prawodawca powołał do życia instruktorów praktycznej nauki zawodu, by zapewnić prawidłowy tok szkolenia młodocianego pracownika i prawidłowy sposób kształtowania zawodowego przyszłego rzemieślnika**. Tym samym wymogi stawiane pracodawcom powinny być oceniane poprzez pryzmat zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu kształcenia, który ma gwarantować uzyskanie przez młodocianego pracownika stosownej wiedzy oraz umiejętności w danym zawodzie (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 15 marca 2018 r., sygn. akt I OSK 2101/17).

[Sprawdź w LEX: Czy zaświadczenie o ukończeniu kursu o nazwie sprzedawca można uznać za dowód posiadania tytułu zawodowego w zawodzie sprzedawca? >>>](#)

Kto może być instruktorem praktycznej nauki zawodu

Zgodnie z par. 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia, zajęcia praktyczne prowadzą nauczyciele. Natomiast zajęcia praktyczne u pracodawców i w indywidualnych gospodarstwach rolnych mogą także prowadzić instruktorzy praktycznej nauki zawodu. Instruktorami praktycznej nauki zawodu mogą być:

1. pracownicy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi stanowi podstawowe zajęcie i jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin przewidzianym dla nauczycieli, albo
2. pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi nie stanowi podstawowego zajęcia lub jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż przewidziany dla nauczycieli, w ramach obowiązującego ich tygodniowego czasu pracy..

Rozporządzenie wyróżnia dwie kategorie instruktorów praktycznej nauki zawodu. **Kategoria pierwsza obejmuje osoby, które w myśl par. 10 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia spełniają wymagania kwalifikacyjne przewidziane dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu** określone przez przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

[Czytaj w LEX: Wypadek ucznia praktycznej nauki zawodu – dokumentacja >>>](#)

Kurs pedagogiczny i odpowiedni tytuł

Natomiast druga kategoria dotyczy osób, które posiadają ukończony określony kurs pedagogiczny. W par. 10 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia wskazano:

1. kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, którego program został przygotowany zgodnie z ramowym programem kursu pedagogicznego dla instruktorów

- praktycznej nauki zawodu, określonym w załączniku do rozporządzenia, i zatwierdzonej przez kuratora oświaty;
2. kurs pedagogiczny, którego program został zatwierdzonej przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej;
 3. ukończony przed dniem 6 stycznia 1993 r. kurs pedagogiczny uprawniający do pełnienia funkcji instruktora praktycznej nauki zawodu;
 4. w przypadku praktycznej nauki zawodu odbywanej na statku morskim lub śródlądowym – szkolenie dydaktyczne dla instruktora, potwierdzone świadectwem przeszkolenia dydaktycznego dla instruktora wydanym przez dyrektora urzędu morskiego;
 5. przygotowanie pedagogiczne wymagane od nauczycieli.

Jednocześnie, zgodnie z par. 10 ust. 4 rozporządzenia, osoby te muszą legitymować się jednym z następujących tytułów:

1. tytuł zawodowy w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, i co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać oraz świadectwo ukończenia technikum, branżowej szkoły II stopnia, technikum uzupełniającego lub szkoły równorzędnej lub świadectwo ukończenia szkoły policealnej lub dyplom ukończenia szkoły pomaturalnej lub policealnej;
2. tytuł robotnika wykwalifikowanego lub równorzędny w zawodzie, którego będą nauczać, i co najmniej czteroletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać oraz świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum zawodowego, liceum technicznego, liceum profilowanego, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego lub świadectwo ukończenia technikum, branżowej szkoły II stopnia i technikum uzupełniającego, kształcących w innym zawodzie niż ten, którego będą nauczać lub świadectwo ukończenia średniego studium zawodowego;
3. dyplom ukończenia studiów na kierunku odpowiednim dla zawodu, którego będą nauczać, oraz co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać lub na innym kierunku niż odpowiedni dla zawodu, którego będą nauczać oraz co najmniej czteroletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać;
4. tytuł zawodowy w zawodzie, którego będą nauczać lub w zawodzie pokrewnym do zawodu, którego będą nauczać, i co najmniej sześćoletni staż pracy w zawodzie, którego będą nauczać oraz świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia;
5. tytuł mistrza w zawodzie, którego będą nauczać lub w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, którego będą nauczać.

Zgodnie z par. 11 rozporządzenia, praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk zawodowych, którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne. Natomiast praktyki zawodowe organizowane w innych podmiotach muszą być prowadzone pod kierunkiem nauczycieli.

Trzeba zagwarantować właściwą realizację umowy

W orzecznictwie podkreśla się, że **pracodawca może zawrzeć z młodocianym umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego co do zasady tylko wówczas, gdy jest w stanie zagwarantować jej właściwą realizację**. Gwarantem tego są instruktorzy praktycznej nauki zawodu, którzy muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje merytoryczne i pedagogiczne. Celem systemu kształcenia zawodowego młodocianych jest bowiem zapewnienie im takich warunków, które pozwalają na zgłębienie praktyki danego zawodu pod okiem doświadczonego instruktora, spełniającego określone warunki (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z 25 marca 2014 r., sygn. akt II SA/OI 234/14).

f KOMENTUJ